

[Tholstrup.]

centen går ned fra eksempelvis 30 pct., som man ser i flere tilfælde, til måske blot at være 5 pct., hvis man dyrker roer på sandjordsegne, så er der straks folk fra de fede jorder på Fyn og Lolland, der vil sige: man kan skam ikke dyrke roer på sandjord! — Jo, det kan man. Man må jo også sammenligne med andre kulturafgrøder, som man dyrker på lettere egne; af dem kan man naturligvis heller ikke få samme udbytte på dårlige jorder som på gode jorder, og forholdet vil sikkert være i favør af sukkerroerne. Det vil sikkert være en udmærket forretning, og jeg ville ikke være bange for at sætte penge i et sådant foretagende, hvis der blev lavet en ny sukkerfabrik i Nordjylland, ganske vist under fuldkommen frie, privatkapitalistiske former — ellers skulle jeg nok holde mig derfra.

Hele § 2 bør derfor ændres, sådan, at der åbnes mulighed for nye fabrikker, som ikke skal have støtte, og som selvfølgelig også skal være fri for handelsministeriets indblanding i kapitalspørgsmål og andre forhold.

§ 3 taler om arealernes størrelse. Her må det slås fast, at enhver landmand i Danmark på lige fod med andre landmænd må have ret til at deltage i denne produktion. Det står der ikke et ord om i lovforslaget. Der står måske heller ikke det modsatte, men sådan praktiseres det, og det må være loven om tilbud og efterspørgsel, der bliver den naturlige regulator for prisansættelsen. Bliver arealerne overtegnet, ja, så må de reduceres, ensartet for alle arealernes vedkommende; det kan ikke være således, at nogle har prioritet på at dyrke sukkerroer, medens andre holdes udenfor. Så vil man få en prisregulator for produktionen, hvorved man får produktet frem til en pris, der svarer til andre landbrugsprodukter.

Til § 6 bør føjes, at eventuel ny produktion fra nye fabrikker ikke er underkastet handelsministeriets bestemmelse.

§ 8 bemyndiger ministeren til dobbeltprissystem. Det er vel meningen, at forbrugerne skal betale mere på hjemmemarkedet end den pris, hvortil varerne eksporteres, i lighed med, hvad de gør i dag for smørrets vedkommende. Vore fabrikkers konkurrenceevne svækkes ved, at danske arbejdere skal betale 6 kr. 70 øre for smørret, medens det eksporteres til England for 5 kr. 17 øre. Et sådant dobbeltprissystem er til skade for landets konkurrenceevne, til skade for landet i det hele taget, men det er den slags ting, der sker, når det er staten eller halvt socialistiske foretagender, der står

for styret. Den højtærede minister har jo selv kritiseret dobbeltprissystemet i Paris, men der var det ganske vist vendt imod Danmark udefra. Her er det os selv, der anvender det imod os selv, og det kan vi da rette — det andet er måske vanskeligere at få rettet. Lad os blive fri for disse dobbeltprissystemer!

En af de væsentligste anker mod ordningen er den, at den ikke åbner muligheder for ny produktion, så der kan blive konkurrence for alvor, en konkurrence, som absolut ikke kan undværes for at opnå den rette prisdannelse. En anden anke er, at det ikke i lovforslaget udtrykkeligt siges, at alle landmænd har lige ret til at deltage som dyrkere. En tredje anke er det sørgelige resultat for den danske husmoder, der fortsat må købe sit sukker dyrere, end hun ville kunne få det under frie forhold i urationeret mængde.

Endelig er jeg meget misfornøjet med, at man ikke vil give andelsfabrikken i Nykøbing lige vilkår med De danske Sukkerfabrikker. Denne fabriks kapitalforhold og andre forhold er så vidt forskellige fra sukkerfabrikkerne, at lige vilkår overhovedet ikke kan opstilles skematisk, men kun kan opnås ved, at man ganske simpelt siger, at statens provenu af de gennem rationalisering og stigende skatteevne på sukkerfabrikkerne opnåede forbedringer må blive det samme pr. ton produceret sukker fra andelsfabrikken som fra sukkerfabrikkerne, der i kraft af deres $\frac{6}{7}$ af produktionen må være normgivende. Og det samme må selvfølgelig gælde de nye fabrikker, som eventuelt bliver oprettet.

Som andelsfabrikkens vilkår er i dag, vil den ikke kunne høste noget som helst udbytte eller nogen som helst glæde af, at den på et langt tidligere tidspunkt end de andre har indset rationaliseringens nødvendighed og har bragt de ofre, der er nødvendige i så henseende. Det er efter min mening urimeligt, at sukkerfabrikkerne norm skal gælde med hensyn til deres produktion, medens der skal være en anden norm for andelsfabrikker, som forlængst har moderniseret; de bør have den forret, de har fået ved i rette tid at have ofret penge på rationaliseringen, og det kan altså ske, at der bliver lignende forbedringer fremover. En mindre fabrik er lettere overskuelig end en stor virksomhed, og det er ikke utænkeligt, at en dygtig direktør og en dygtig formand her langt hurtigere kan opnå resultater, end man kan det på den store fabrik; vi ved jo, at stordrift altid er lidt tungere i det. Men altså, ifølge kon-